

Leidraad: van inrichting naar installatie

Voor bedrijfslocaties onder de EU-ETS richtlijn
vanaf 2021

Voorwoord

Voor u ligt de leidraad Van inrichting naar installatie voor bedrijfslocaties onder de EU-ETS richtlijn vanaf 2021. Het begrip 'inrichting' dat binnen het EU-ETS nog tot 2021 wordt gebruikt voor het afbakenen van bedrijfslocaties ten behoeve van het verlenen van vergunningen en toekennen van gratis rechten verdwijnt op termijn uit het Nederlands milieurecht. Vanaf 2021 zal voor het EU-ETS al worden aangesloten bij het Europese begrip 'installatie'. Eern wijziging van hoofdstuk 16 van de Wet milieubeheer vormt hier voor de basis. Dit betekent dat ook binnen het EU-ETS voor het verlenen van vergunningen en toekennen van gratis emissierechten het begrip 'installatie' het aangrijpingspunt gaat vormen. In deze leidraad staat het beoordelingskader beschreven dat de NEa hanteert voor het vaststellen van de grenzen van de installatie op een bedrijfslocatie.

Het beoordelingskader is van toepassing voor een bedrijfslocatie ("site") met één exploitant en gaat niet in op de invloed van de exploitatievorm op het vaststellen van installatiegrenzen en vergunningverlening

Het uitgangspunt blijft dat meerdere activiteiten die door dezelfde exploitant worden uitgevoerd op dezelfde locatie in beginsel worden beschouwd als één installatie, waarvoor één emissievergunning wordt verleend. Exploitanten die op hun locatie meerdere installaties willen onderscheiden kunnen per installatie een emissievergunning aanvragen, onder de voorwaarde dat de verdeling in meerdere installaties voldoet aan dit beoordelingskader.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	4
2 Stap 1: Identificeer welke bijlage I activiteiten plaatsvinden die anders zijn dan "verbranden" op de bedrijfslocatie	5
2.1 <i>Instructie</i>	5
2.2 <i>In meerdere onderdelen zijn gelijke bijlage I activiteiten anders dan verbranden</i>	5
2.3 <i>Verschillende soort bijlage I activiteiten anders dan verbranden op één locatie</i>	7
3 Stap 2: Identificeer andere activiteiten die rechtstreeks samenhangen en in technisch verband staan met de geïdentificeerde bijlage I activiteit(en).	10
3.1 <i>Instructie</i>	10
3.2 <i>De activiteit hangt deels samen met de geïdentificeerde annex-I activiteit</i>	11
3.3 <i>De activiteit hangt samen met verschillende bijlage I activiteiten</i>	12
4 Stap 3: Identificeer resterende verbrandingseenheden die niet rechtstreeks samenhangen en/of technisch gebonden zijn aan een andere bijlage I activiteit.	13
4.1 <i>Instructie</i>	13
4.2 <i>Overige eenheden</i>	14

1 Inleiding

Het beoordelingskader in deze leidraad is gebaseerd op het begrip 'installatie' zoals dat wordt gehanteerd in de ETS richtlijn en opgenomen is in de aanpassing van hoofdstuk 16 van de wet milieubeheer.

De wettelijke definitie van een installatie is :

'Vaste technische eenheid, waarin een of meer van de in bijlage I genoemde activiteiten plaatsvinden, alsmede andere daarmee rechtstreeks samenhangende activiteiten, die technisch in verband staan met de op die plaats ten uitvoer gebrachte activiteiten en die gevolgen kunnen hebben voor de emissies en de verontreiniging.'

Dit beoordelingskader bevat een stappenplan dat kan worden doorlopen om te beoordelen hoe de installatiegrenzen moeten worden getrokken. Voor elke situatie worden voorbeelden gegeven over hoe het kader in de praktijk uitwerkt. Het beoordelingskader is geschreven voor een bedrijfslocatie ("site") met één exploitant en gaat niet in op de invloed van de exploitatievorm op het vaststellen van installatiegrenzen en vergunningverlening.

Het uitgangspunt blijft dat meerdere activiteiten die door dezelfde exploitant worden uitgevoerd op dezelfde locatie worden behandeld als één installatie, waarvoor één emissievergunning wordt verleend. Bedrijven die op hun locatie meerdere installaties willen onderscheiden kunnen per installatie een emissievergunning aanvragen, onder de voorwaarde dat de verdeling in meerdere installaties voldoet aan het beoordelingskader.

Dit document is niet juridisch bindend, maar wordt door de NEa gehanteerd bij het verlenen van emissievergunningen en is daardoor ook maatgevend voor aanvragen van gratis rechten.

2 **Stap 1: Identificeer welke bijlage I activiteiten plaatsvinden die anders zijn dan "verbranden"¹ op de bedrijfslocatie**

2.1 Instructie

De bedrijfslocatie is de locatie waar bedrijfsactiviteiten plaatsvinden.

In bijlage I van de ETS-richtlijn zijn alle activiteiten opgenomen die onder EU-ETS vallen indien de bijbehorende drempelwaarde wordt overschreden. Bijlage I bevat:

1. activiteiten waarvan de drempel is uitgedrukt in thermisch ingangsvermogen en
2. activiteiten waarvan de drempel op een andere wijze is uitgedrukt.

Op basis van bijlage I van de ETS richtlijn moet in deze stap worden nagegaan of er activiteiten plaats vinden met drempelwaarden die niet zijn uitgedrukt in thermisch ingangsvermogen.

2.2 In meerdere onderdelen zijn gelijke bijlage I activiteiten anders dan verbranden

Als dezelfde bijlage 1 activiteit in meerdere onderdelen worden uitgevoerd op één bedrijfslocatie moeten de productiecapaciteiten of vermogens bij elkaar worden opgeteld om deze te toetsen aan de drempelwaarden. Er is één uitzondering: als de bijlage I activiteiten worden uitgevoerd in verschillende vaste technische eenheden, dan hoeven de productiecapaciteiten van gelijke activiteiten niet bij elkaar worden opgeteld.

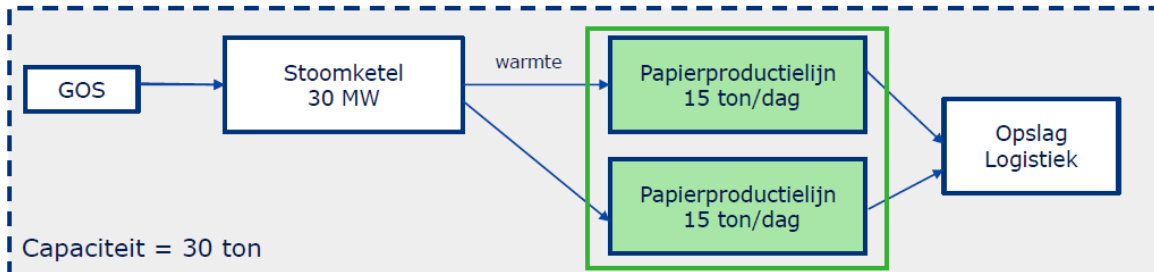
Het begrip vaste technische eenheid moet ruim worden beschouwd:

- Een technische eenheid betekent een eenheid "die is ontworpen en gebouwd om de beoogde activiteiten uit te voeren. Elementen van de technische eenheid omvatten apparatuur, constructies, leidingen, machines, gereedschap, privé zijspoorwegen, zijsporen, dokken, loskades, steigers, magazijnen of soortgelijke constructies, en faciliteiten voor ontvangst, opslag, behandeling en voorbehandeling van procesinputs en -outputs, en voor het beheersen, bewaken en registreren van milieuprestaties."
- Alle activiteiten die op een geïntegreerde manier worden uitgevoerd, worden geacht te worden uitgevoerd in dezelfde technische eenheid. Activiteiten hoeven niet in hetzelfde gebouw, bouwwerk of fabriek worden uitgevoerd om te spreken van dezelfde technische eenheid. Als er sprake is van gezamenlijke technische bindingen, het gebruik van gezamenlijke materiaalstromen of sprake is van gezamenlijke utilities of een gezamenlijke operationele controle, kan dat al voldoende zijn om tot de conclusie te komen dat het gaat om één technische eenheid.

¹ Gedefinieerd in bijlage I: verbranden van brandstof in installaties met een totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van meer dan 20 MW. Wanneer een eenheid wordt gebruikt voor een activiteit waarvoor de drempel niet is uitgedrukt in nominaal thermisch ingangsvermogen heeft de drempel voor deze activiteit voorrang bij het bepalen van deelname aan het ETS.

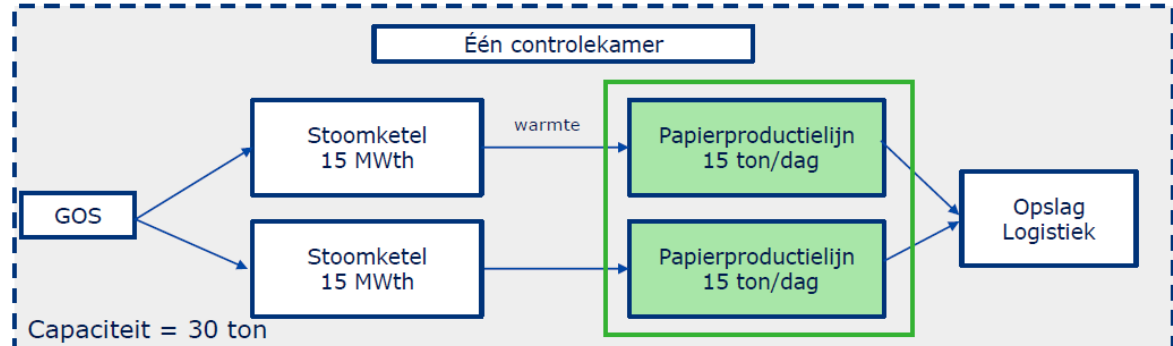
Voorbeeld 1: productie van papier in 2 fabrieken op één locatie die gebruik maken van dezelfde , warmtebron en opslag en logistiek.

In dit geval zijn er technische bindingen die maken dat de activiteiten op geïntegreerde wijze worden uitgevoerd. Het gaat om één technische eenheid en installatie. De overige verbrandingseenheden binnen de installatie zijn ook onderdeel van de installatie.

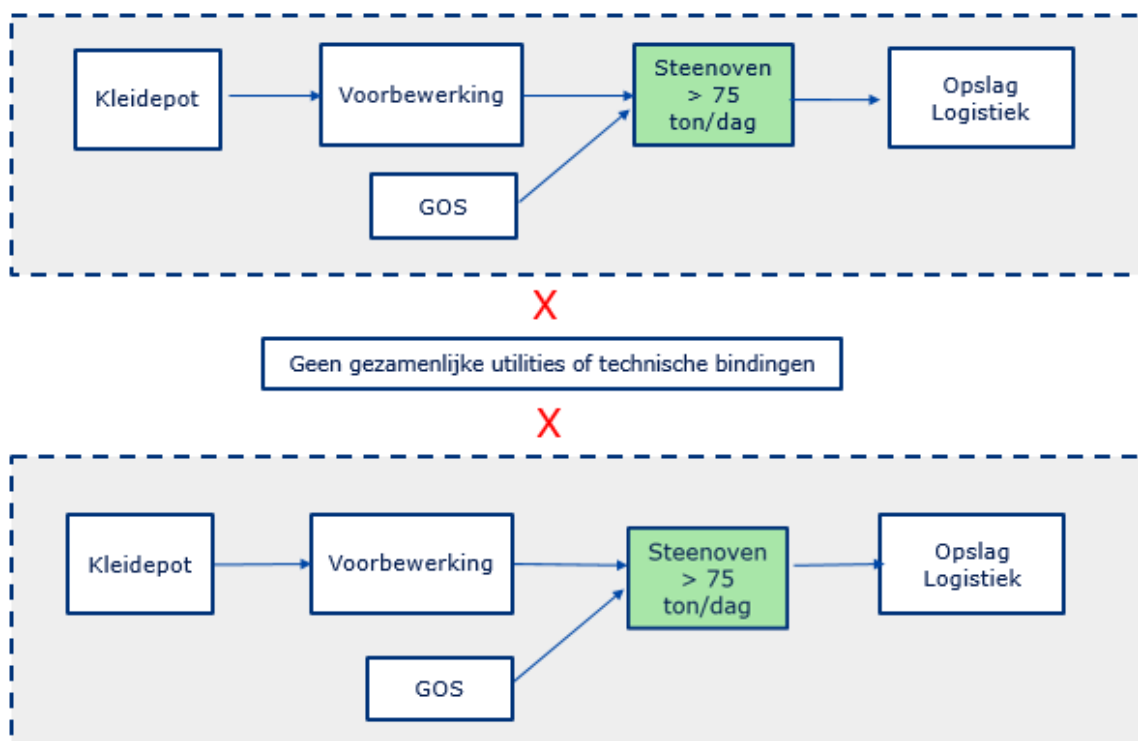
Voorbeeld 2: Productie van papier in 2 fabrieken op één locatie die gebruik maken van verschillende warmtebronnen.

Er is nog steeds sprake van gezamenlijke materiaalstromen via de opslag en logistiek, één controlekamer die beide fabrieken aanstuurt en een GOS station dat technisch in verbinding staat met beide stoomketels en productielijnen. In dit geval zijn er technische en operationele bindingen die maken dat de activiteiten op geïntegreerde wijze worden uitgevoerd. Het gaat om één technische eenheid en installatie met de activiteit productie van papier. De overige eenheden (stoomketels, GOS en opslag logistiek) zijn ook onderdeel van de installatie.

Voorbeeld 3: Dezelfde activiteit " fabricage van keramiek" wordt uitgevoerd op twee naast elkaar gelegen locaties door dezelfde exploitant.

De drempelwaarde voor deelname aan het EU-ETS voor deze activiteit is 75 ton product per dag. Er is hier sprake van meerdere technische eenheden en dus meerdere installaties, omdat de activiteiten niet op een geïntegreerde wijze worden uitgevoerd. In onderstaand voorbeeld is daarom sprake van 2 installaties.

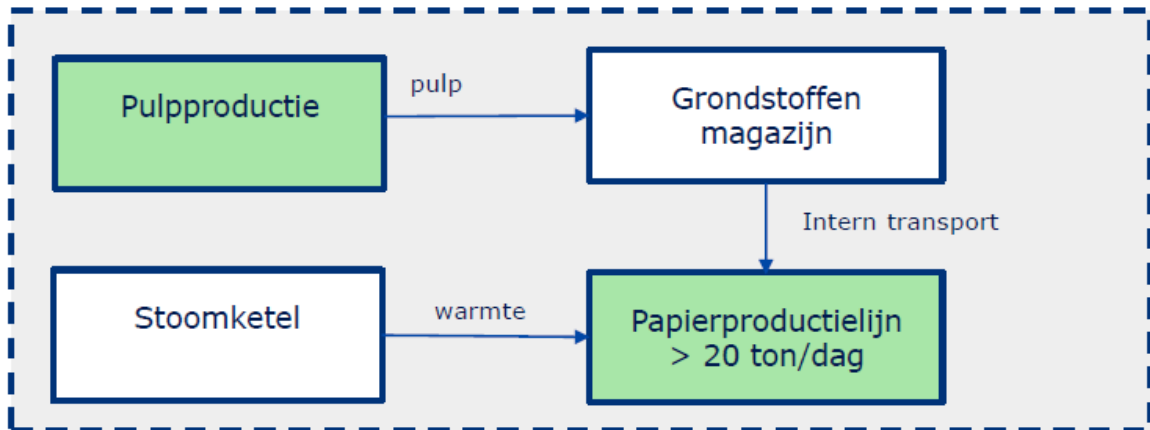

2.3 Verschillende soort bijlage I activiteiten anders dan verbranden op één locatie

Op een bedrijfslocatie kunnen verschillende bijlage I activiteiten worden uitgevoerd. Of er op de bedrijfslocatie ook meerdere installaties kunnen worden onderscheiden hangt opnieuw af van het aantal vaste technische eenheden. Indien er verschillende soorten bijlage I activiteiten kunnen worden onderscheiden waarvan één activiteit de drempelwaarde overschrijdt en de andere activiteit niet dan moet op basis van stap 2 van deze leidraad worden bepaald hoe de activiteiten samenhangen. Hieronder wordt een aantal voorbeelden uitgewerkt waarbij verschillende bijlage I activiteiten zich op verschillende manieren tot elkaar verhouden.

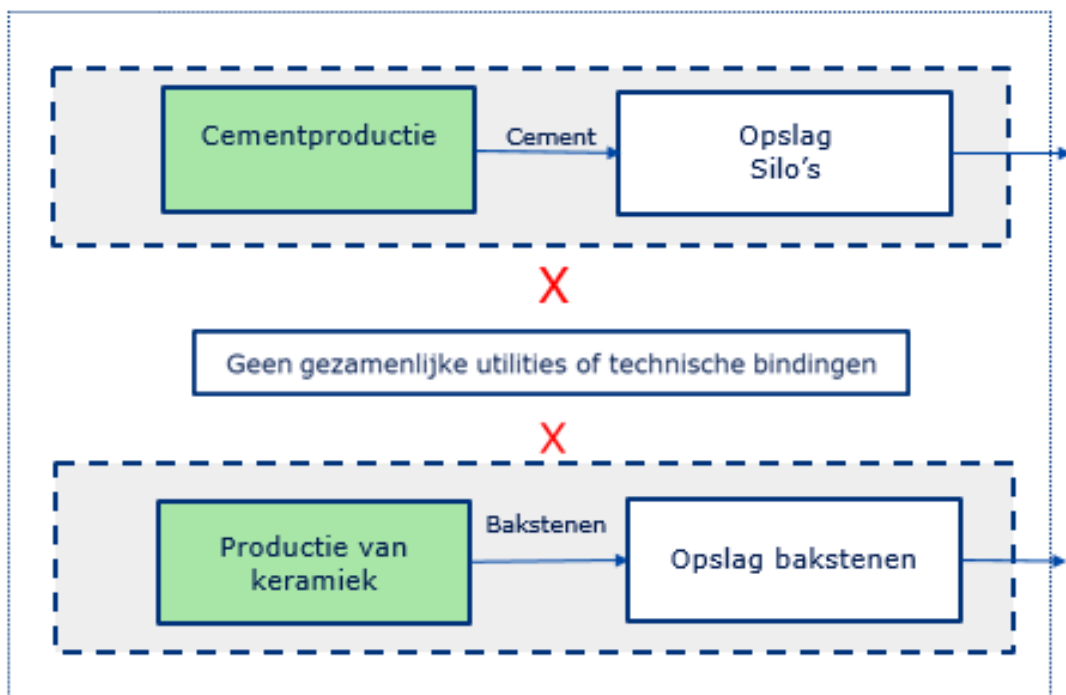
Voorbeeld 4: Verschillende soorten activiteiten: pulpproductie en papierproductie binnen één installatie.

Er is hier sprake van één technische eenheid en dus één installatie, omdat er sprake is van geïntegreerde uitvoering van activiteiten vanwege materiaal stromen. De vergunning wordt afgegeven voor de activiteiten "productie van Pulp" en "Productie van Papier". De stoomketel en eventuele verwarmingsketels in het grondstoffen magazijn zijn onderdeel van de vergunning als samenhangende activiteit..

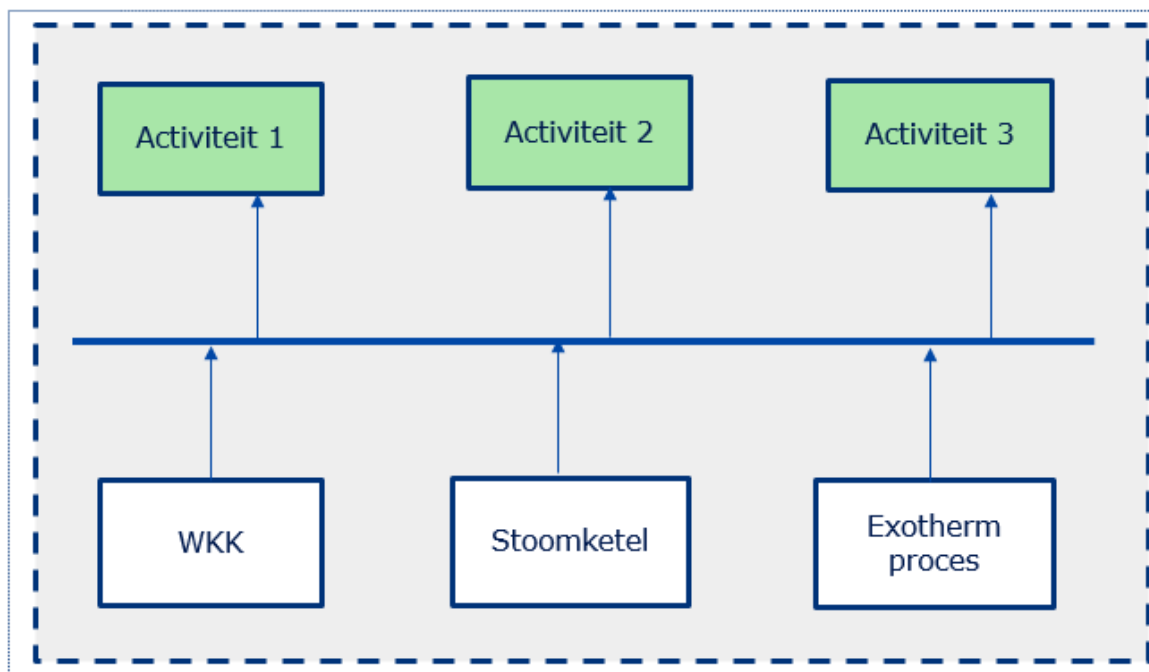
Voorbeeld 5: Verschillende activiteiten cementproductie en productie van bakstenen binnen verschillende installaties.

Er is op de bedrijfslocatie sprake van twee technische eenheden waarin verschillende bijlage-I activiteiten worden uitgevoerd zonder enige samenhang. Er is geen enkele technische binding en de installaties worden in operationele zin volledig los van elkaar bedreven. Dat betekent dat op deze bedrijfslocatie twee installaties kunnen worden onderscheiden.

Voorbeeld 6 Meerdere bijlage-I activiteiten die zijn aangesloten op één warmtenetwerk.

De warmteproductie wordt afgestemd op de warmtevraag in de verschillende bijlage-I activiteiten. Vanwege de technische bindingen en de geïntegreerde samenhang is er hier sprake van één technische eenheid en dus één installatie met verschillende bijlage I activiteiten.

3 Stap 2: Identificeer andere activiteiten die rechtstreeks samenhangen en in technisch verband staan met de geïdentificeerde bijlage I activiteit(en).

3.1 Instructie

Nadat in stap 1 de bijlage I activiteiten, zijn geïdentificeerd, anders dan verbranding, moeten nu de andere activiteiten worden benoemd die:

- a) Rechtstreeks samenhangen én
- b) In technisch verband staan met de geïdentificeerde bijlage I activiteiten
- c) Gevolgen hebben voor de emissies en verontreiniging

Deze activiteiten maken namelijk onderdeel uit van de installatie. Hieronder wordt specifiek toegelicht wat onder a) en b) wordt verstaan.

Rechtstreeks samenhangend

Activiteiten die rechtstreeks samenhangen moeten nauw verwant zijn in operationele zin. De activiteiten zelf hoeven geen bijlage I activiteiten te zijn om toch onderdeel uit te maken van de installatie (bijvoorbeeld activiteiten met een capaciteit lager dan de drempelwaarde) als ze maar samenhangen met de bijlage I activiteit. In het bijzonder zijn verbrandingseenheden vaak nauw verwant (en dus rechtstreeks samenhangend) met de eerder geïdentificeerde bijlage I activiteit(en), ook als de verbrandingseenheden de drempelwaarde van 20 MWth overschrijden (bijvoorbeeld stoomketels in een raffinaderij of stoomproductie ten behoeve van de productie van organische bulkchemicaliën).

Rechtstreeks samenhangende activiteiten kunnen zijn (niet limitatief):

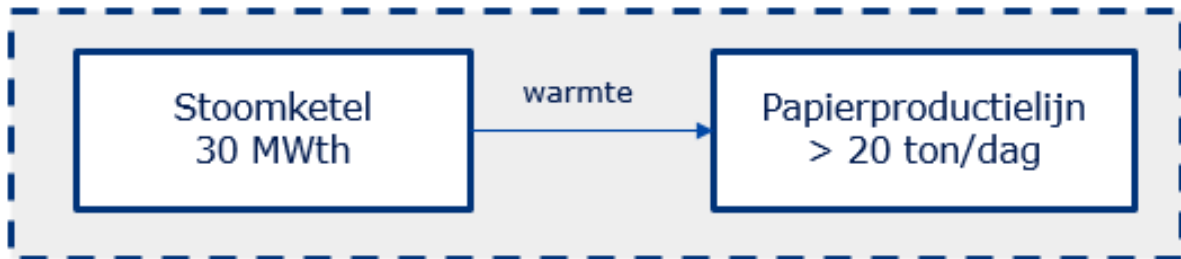
- Verbrandingseenheden die warmte en / of stroom leveren, groter of kleiner dan 20MWth;
- activiteiten voor de levering, opslag, verwerking en voorbereiding van grondstoffen die als proces input worden gebruikt;
- activiteiten die te maken hebben met de behandeling van tussenproducten.
- activiteiten die betrekking hebben op de behandeling (bijvoorbeeld afwerking, opslag) van producten;
- activiteiten die betrekking hebben op de behandeling of opslag van bijproducten, afvalstoffen of emissies (bijvoorbeeld effluentbehandelingseenheden), incinerators;
- verbrandingseenheden die restgassen verbranden afkomstig van de bijlage-I activiteit.

Technische binding

Voor het toepassen van de term technische binding wordt uitgegaan van een ruime uitleg. De technische binding hoeft niet daadwerkelijk een fysieke connectie te zijn, maar 'technisch' moet worden geïnterpreteerd als een koppeling in termen van beoogde proceswerking en/of materiaalstromen. Er moet redelijkerwijs gesteld kunnen worden dat er sprake is van één geïntegreerde activiteit.

Voorbeeld 7: Bijlage I activiteit=productie van papier. De verbrandingsactiviteit is samenhangend.

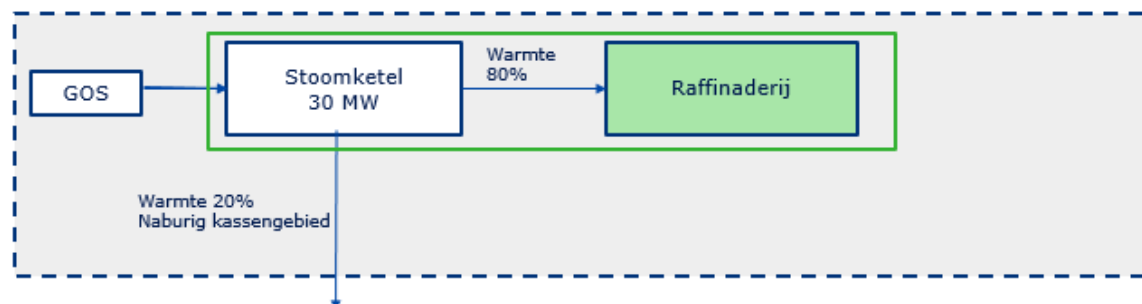
Een installatie die papier produceert heeft 2 eenheden: een papierproductielijn en een ketel die stoom levert voor de papierproductie. Als de drempelwaarde van 20 ton papier per dag wordt overschreden, is de in de geïdentificeerde bijlage I activiteit "Productie van papier". De ketel is een activiteit die daarmee rechtstreeks samenhangt én technisch is verbonden met de papierproductie. Er is sprake van één installatie die beide onderdelen omvat. De installatie ontvangt een vergunning vanwege de activiteit Productie van papier. De stoomketel maakt onderdeel uit van de vergunning.

3.2 De activiteit hangt deels samen met de geïdentificeerde annex-I activiteit

Als een activiteit in zijn geheel is gewijd aan een bijlage-I activiteit dan is er normaal gesproken sprake van een rechtstreekse samenhang. Als de activiteit ook andere, niet-bijlage-I activiteiten bedient, moet per casus beoordeeld worden of de activiteit in voldoende mate "rechtstreeks samenhangt" met de bijlage-I activiteit om tot de installatie te behoren.

Voorbeeld 8 een stoomketel levert 80% van de warmte aan een raffinaderijproces en 20% aan een naburig kassengebied. Omdat het raffinaderijproces de warmtevraag bepaalt, behoort de stoomketel tot installatie van de raffinaderij. Vergunning wordt verleend voor de activiteit Raffineren van aardoliën. De stoomketel maakt onderdeel uit van de vergunning.

3.3 De activiteit hangt samen met verschillende bijlage I activiteiten

Als een activiteit (bijvoorbeeld een verbrandingseenheid) meerdere bijlage-I activiteiten bedient kan deze activiteit een rechtstreekse samenhang met verschillende bijlage-I activiteiten hebben. Dezelfde eenheid kan er dan voor zorgen dat er rechtstreekse samenhang is tussen alle activiteiten, die daarmee één installatie vormen. Er zijn ook andere situaties denkbaar waarbij beoordeeld moet worden met welke bijlage I activiteit de meest duidelijke samenhang bestaat. De volgende situaties zijn denkbaar en zullen per geval beoordeeld moeten worden:

- a) De verschillende bijlage 1 activiteiten vormen één installatie, omdat er een rechtstreekse samenhang is tussen alle activiteiten via de samenhangende activiteit.
- b) Een activiteit kan technisch gebonden zijn, maar zonder rechtstreekse samenhang met de uitgevoerde bijlage I activiteit is de activiteit nog geen onderdeel van de installatie. Een goed voorbeeld hiervan is een elektriciteitscentrale die via het elektriciteitsnetwerk levert aan verschillende industriële afnemers buiten de locatie van de exploitant. Hiervan kan worden vastgesteld dat er een technische binding is (via het elektriciteitsnetwerk) maar er is geen sprake van rechtstreekse samenhang. De elektriciteitscentrale hoeft geen onderdeel te zijn van de installatie en kan eventueel als aparte installatie worden aangemerkt.

4 Stap 3: Identificeer resterende verbrandingseenheden die niet rechtstreeks samenhangen en/of technisch gebonden zijn aan een andere bijlage I activiteit.

4.1 Instructie

In stap 2 zijn alle rechtstreeks samenhangende activiteiten die onderdeel zijn van de installatie geïdentificeerd. Het is mogelijk dat er verbrandingseenheden overblijven die:

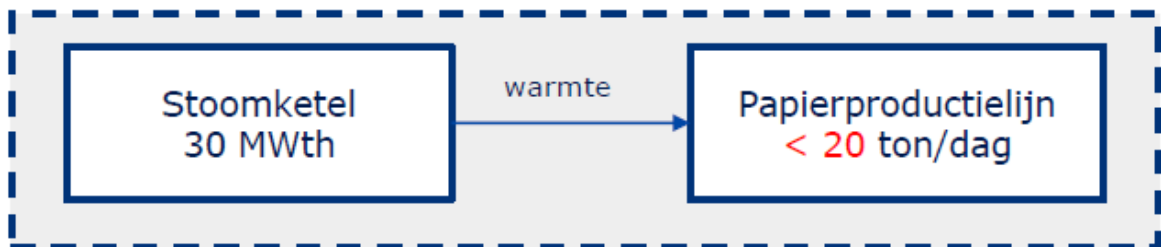
- niet of slechts in zeer geringe mate warmte leveren aan een bijlage I activiteit (en daardoor niet rechtstreeks samenhangen);
- warmte leveren aan een activiteit die geen bijlage I activiteit is en ook niet samenhangt met een bijlage I activiteit.

In deze gevallen kunnen de verbrandingseenheden mogelijk als aparte installatie worden aangemerkt. De volgende stappen moeten worden doorlopen:

1. Optellen van het opgesteld vermogen van alle verbrandingseenheden met een vermogen groter dan 3 MWth die tot dezelfde technische eenheid behoren. Voor de definitie van technische eenheid zie paragraaf 2.1. Indien het opgesteld vermogen binnen één technische eenheid groter is dan 20MWth dan is er sprake van een aparte installatie met de activiteit verbranden van brandstoffen.
2. Beoordeel welke activiteiten rechtstreeks samenhangen met en technisch verbonden zijn met de annex-I activiteit verbranden. Voor instructies zie 3.1. Dit kunnen verbrandingseenheden zijn met een vermogen dat kleiner is dan 3 MWth of andere activiteiten.

Voorbeeld 9: Bijlage 1 activiteit = "verbranden van brandstoffen". De activiteit papierproductie is samenhangend en geen annex I activiteit.

Indien de drempelwaarde in papierproductie niet wordt overschreden vindt niet de bijlage I activiteit papierproductie plaats. Indien de ketel een capaciteit heeft die groter is dan 20 MWth, dan is de geïdentificeerde activiteit "verbranding". De papierproductie is een activiteit die daarmee rechtstreeks samenhangt en technische verbonden is door de warmteconsumptie. Er is sprake van één installatie die beiden onderdelen omvat. De installatie ontvangt een vergunning vanwege de activiteit Verbranden van brandstoffen.

4.2 Overige eenheden

Na het doorlopen van de stappen 1 tot en met 3 kunnen er (verbrandings)eenheden overblijven die geen rechtstreekse samenhang en technische binding hebben met de geïdentificeerde installatie. In dit soort gevallen kan de conclusie zijn dat de eenheid geen onderdeel (meer) uitmaakt van de installatie en daarmee niet langer onder de ETS richtlijn valt. Om te voorkomen dat emissies onterecht buiten het EU-ETS vallen, zal de NEa zeer terughoudend omgaan met dit soort gevallen. Alleen in evidente gevallen, waarvoor specifieke onderbouwing is aangeleverd kan worden toegestaan dat emissiebronnen op de locatie worden buiten de systeemgrenzen van de vergunning blijven.

5. Verantwoording

Het beoordelingskader is uitgewerkt op basis van de volgende bronnen:

- Richtlijn 2003/87/EC en Bijlage I bij deze richtlijn
- Guidance on Interpretation of Annex I of the EU-ETS Directive
 - Vastgesteld en onderschreven door alle Europese lidstaten in de Climate Change Commissie.
- Guidance on Interpretation of "Installation" and "Operator" for the Purposes of the IPPC Directive
 - Guidance is opgesteld door de Europese Commissie. Voor de IPPC richtlijn wordt uitgegaan van hetzelfde installatiebegrip dat geldt voor de EU-ETS richtlijn.

Europese Guidances zijn weliswaar geen juridisch bindende documenten, maar worden in Nederland onderschreven en gebruikt bij uitleg van wet- en regelgeving.